

1) אומנם האמת אשר אין ספק בה, שפעילות האדם כזו מסורתית וזו: אם ירצה - יעשה, ואם לא ירצה - לא יעשה, בבקמתי הכרח שזכריותו יצוי - ומפני זה ראוי יצירותיו. אמר: ראה נסתי? לטעם היום את-העמים והא-מטוב, את-המקרה ואת-הקללה - ובסופו נחיים (דברים ה, טר-יט) וקם המיניה לנו פהם, ונתב הלגש קמי שימרה"ו והגמול קמי שימצבו: אם השמיעני? ואם לא השמיעני? והב העלמוד והתקלמותו: ולקדמם אום את-דווקים (שם יא, יט) ולקדמם אום ושמקמם לעלמם (שם ה, א) וקל-מה שפא לקדמו המצולות.

2) ואמנם בארתי לך וזה שלא חשבב השגעות אשר ישקרן בהם הקמי הפוכים - אמפית יי. כי ישלכו שפולדים האדם ישישה זבל עקלה או כלל קסרון, ושקאיש מקרן על-המפשים קום כהקרים יי. אקנם אני יוצר, שהקדו תספיק עליו מתורמת - ופסילומסי קן כ, כמו שקאחרוהו עטות כי הקטם: שפעלות האדם קלן מסרות לו אין סכרים אותו קתו ולא

3) מביא אוחי - וילת עצמו - קלע, ששהו לצד פקלה או לצד קסרון - אלא אם-כין תתנה לו הקנת התגנים לקד, כמו שפארונו: שקבל לו קנון או קנד: אקל שיממני; או יתה-כז נתקפי - אין זה קלע, ואילו היה האדם מקרן על-פסולתיו - והיו בטלות סגולתו, הותרה ואתורמיה? וזהו הפל שקר גמור, אשר שאין מתינה לקדם פמה שישישה: וכן היה מחמתו בטול הממד

4) וההתקפדות, ולמדו כל-מלאכה-משפחה. היה קל-נה הקל ויפקלה אשר שקאום אי-אפשר לו קלל - מפני הגורם הפכרים אותו מחזן ויקחו, קמי יוצת האוקרים זה - שלא יעשה הפעל הפלוגי, ומכלי שיבע הטקמה הפלוגית, ושלא תתנה לו הפדה הפלוגית, ותנה הגמול והעלש במ-כן קול גמור: הן מפני קמסו לקמסנו? הן מפני-שקרד לנו? שיה שקמנו שיקר

5) קראנו - אשר מקרן שימרג, וזה מקרן שימרג - קמה קלש שעמנו ואיד יתכן גם-כן עליו יתמרג, צדיק וישר הוא

רעה בשלוח בניה ככל הנראה

1) וכזה יש לנו לפחד כהן דיעקב חביו חס רעה לדעת שלום בניו וכי לא היה לו עבד לשלוח חלל ירח מפני הסכנה גם על העבד. חבל על יוסף היה בטוח על זקמתו שלא יגיע זו חסד רע (3) המען דבר כנאמר בקל"ט יג,

1) ואמנם זה הענין אשר בארו תקים, שהפעילות והקבירות אינן בידי שלמים ולא כרצונם אלא כרצון האדם - נמשכו בזה אחר דברי ירמיהו וקציו השלום, והוא אמרו: קמי קליון לא סגא הקעות והטוב (איכה א, לח), שהקעות - הם: הפעשים הרעים, והטובים - הם: המפשים הטובים. ואמר: ששים יתקדך אינו גורר על-האדם לפשות רע, או טוב. ואמר שקליון כן - ראוי לקדם להתאונן ולכבות על מה-שישעו מן התקשים והקבירות, אשר שפשא כרצונו, ואמר: מה-יתאונן? קדם ה, אקל על-המפשים (שם, יט), ואמר: כד שכל וקטמ: זה הקמי כן קדונו, כי כמו שקשענו בכחיתנו - כן לנו שלוב מפשענו הרעים, ואמר אסתר: קד: נתפשט ורבינו ונתקדח"ו ולקשה עד ה, נשא כבנו אל-פנים, אל-אל פסקים (שם, מ-מא).

2) והוא: שפעולתו ופעולתו יציע הטוב והרע ויעשה אינו מהם שירצה, ואין מונע לו זממם. ואמר שהוא כן, אקשר שישלח ידו וישח מנה ואכל (ח' לעולם (שם).

3) ואמר שיתחייב זה במציאות האדם, רצוני קמר: שישישה בכחירתו פעולת הטוב והרע פאשר ירצה, אם-כין יתחייב יקפדו צרכי הטוב וקבע, ולשימרגו ויהייריה"ו ויעשישה"ו ויגמלה"ו - ויהייה קל-י"ו שיר"ו, וכן ראוי לו קברגלי עצמו הפעולת הטובות, עד שיהיה לו הפעלות: ויתחסק מן הפעולות הרעות, עד שיסבור מפני הפחיתות, אשר הן נקצאות אוחי. ולא יאמר שכן פעולתו שאינו יכולות להשפנות"ו, כי קל-ענין אקשר להשפנות מן הטוב אל הרע וגיון הרע אל הטוב, והפל בכחירתו. ופסני זה הענין וקרנו פל-מה-שקדנו מענין המצולות והקבירות.

3) אקל אמרו: ונתקמי את-לב-פרעה (שמות יד, ד) ואמר קד יעשו ויקמיהו - יש בו קקום קדבר"ו ויעלה קמנו קדונו שרש"ו גדול, והטפסלי פאקרי קנה הענין ושים אקלי קנה, וקמר"ו אותו על-דברי וקמתי - ויתר קך טטוב, והוא אקלי"ו: שפרעה וקיעתו אלו לא היה קתם חסא קאזא שלא שחזו ישראלי, היה הענין הקטקל על-קל-ענים - שחזר פקדוש-כרדך-הוא קנצום מקשרה אוחם, כמו שפאמר: כיר-אני הקבדמי את-לבו ואת-לב בקריו (שמות יא, א) ואיד קיה בכפש קמה קשלמם, והם בקרמים שלא קשלמם? ואיד קנשם אסתר-קד פאשר לא קשלמם ונה קראה קל קלא קסק, וסתר קל-מה-שהקבמנו השפנות"ו - אקלא קשאין הענין כן. אקל פרעה וקיעתו קרו בכחיתום קלי הברכה, וקמסו הגרים אשר היו בחוקם, וקליו עליהם קל גמור, פאשר קאמר בקבואו: ויאמר אל-עמו: הנה עם בני ישראל וגו' קמה נתמקלה לו (שם א, ט-י) - ואת הפקלה היתה קמה בכחיתום זה וזה, והיה קל קנצום, וקיה קלש השם וקמר קקם על-ראוי קקם מן-בניו, וינעיקם מפתשונה היא - שראו יעשם"ו.

4) וקבר במר לו השם ויקדך זה הענין והודיעו: שאלו קיה רוצה להוציאם לקד, קיה קסאד אותו וקיעתו והיו יוצאים מקרה מאין אחר. אקנם, קרעה עם הוציאו אוחם"ו קנעשמי על-מה שקדם סמטת שפיוקם, כמו שהביתים ואמר: וגם את-הקוי אשר יעבדו קן אקני ואסר-כין יצאו בקרש גדול (בראשית טו, יד) - ויאמר אקשר לקנעם אקו קיה קועשים תשונה, וקל-כן נקבעו מתשונה והקניקו קקם"ו, והוא אמרו: כי קמה קשלחתי את-גדי קאך ואת-שפחה בקדך ומקפד מן-הקרנך, ואלכ פקבור ואת השפחה פקבור הקאקה את-פתי וקמסען ספר קמי קכל-הקרנ (שמות ט, טו-טז).

5) קמה בכחיתו.

1) עלה אלא חמא ראובן וסי: וסימי אלא ראובן ראה- שתוקו הוא רואי כשואה כידים של אחיו, כי רדע כמה הם שונאים אותו, ורצונו הוא להרדו אותו. אפר ראובן, מוכב לחסילו לתוך הכור שיש בו חמשים ודקדוקים, וזה היה נספר ביד שונאיו שאינם פוחדים עליו, כמאן אפרה, יפיל אדם זה עצמו לרשע או לצדו של נחשים ודקדוקים. וזה יספור אה עצמו ביד שונאיו.

2) כינוי היללה אן הראשון פירמ וקל

1) (כד) כי אודיש נים מפניך והרחבתה את גבוךך - הקדים המקרה של דברים הללו להבהמה ולחיה כמו חס הלך היינו משום שכלל בזה הלשון הוי לוחיה הבהמות - זה שלח יצא חיות מלך ולוחיה לבטוח את הארץ בעת של יבראש ביותלים ולחן חיל וישב על הספר - כ' כלה"ו פסחים ד"ח ממלך שהחל פתחו רועה כלפניו ולחן חיה מניקתה כו' והחום' כ' דליל מדכיה חס הארץ - ויומר נראה לליל מדכיה ולח יעמוד חים - דמונה הארץ בכללה לא טייך בחים אלא בעמ חו גוי - אלא הוכוה של יצוא נכב לגנוב הקמס - והי"ה פרה הרועה באמר - [ונושכ כזה ק' המוסכות שס ד"ה לכדל"ה] והנמ' הוסיף והין חיה מניקתה - והוא למד בחזרת בש"כ - דיוחל עוח לחול השגחה פ' על קריות שלחן כזה כמיה רעה שלא זיקו וסתחול על חס רע כמפ"כ כפי' כראיה פ' י"ג כמס הוהר -

2) המן דבר ש"ט

1) הכפיה במובן האומני ההיסטור האלוהי, היא תוכנה של כפיות הר כגינית"ו. אמנם יש לאדם בחירה חופשית, אך לא לכני כל הדברים. אדם אינו יכול לחול לחיות אדם ולהיות עומד חשט במרתבים. אולי יוכל להתנהג כמו ציפור, לשים קיט על ראש העצים ולשינו, אך לעולם ישאר אדם. כמו כן, הטבע הישראלי כפוי עליו ככפיות הר כגינית. הוא מציאות אלוהית מוחלטת שאינה ניתנת לשינוי. אמנתו של היהודי אינה מתחילה מהתאמתו האישיית והתמקמותו, אלא מהטבע שלו; אלא שטבע זה יש נללותו על-די לימוד. לימוד אמונה מסייע למצוא את הגונו בעמק הטבע. קנצום הייטונוי וליקמה בכנה זכור"ה א' 36

2) וזהו מיוסד ע"פ הכלל הגדול שיוסד השלימות האנושי בכללו בנוי ע"פ הבחירה החפשית. אמנם זאת המדה צודקת היא בערך אל הפרטים, כי כל איש פרטי הוא כוחר גמור כדרכיו לטוב ולהפכו, מה שא"כ משפט הכלל, על כלל ישראל נאמר"ו יחי אני אם לא ביד חוקה וגו' אמלך עליכם"ו, ודברי העקידה"ו בענין הברית דפ' נצבים הם שאין בערך הכלל שום בחירה, ע"כ אם שהכלל הוא קיבוץ פרטים, אבל יש בו איזה יתרון עצמי בכללו, במה שאין בו תפיסת מקום בחירה אל הרע הגמור, והנסיגה מאחורי ה' לגמרי. והבחירה בגויה רק אם יהיו הפרטים של הכלל רבים ונשאים במעלה גדולה או מעטים ופחותים במעלה.

3) אפ"כ איה דככיה פ' א' 33

וכבר התבאר פן בספר הנקרא: "מה שאמר השבוע" - שאין
 זכות בועמנו לקבין מצאיתו; והכרז על השלמות, וזה לשלמות
 מצאיתו וחסרון זמנו; ושאין למצאיתו סבות, שינדע
 בזה; ולשקרה ועמנו מהשינוי, בקצור אור הראות מהשינוי
 אור השמש, שאינו לקשה אור השמש, אבל להיות אור השמש
 יותר מאור הראות שקרה להשינוי, וכבר דברנו בזה הענין
 עברה והם קלם מאקרים אמתים מבארים.

וכראי מפני זה - שלא נדע גם-כן, וצעתו, ושלא תכילתו
 זמנו קלל, אשר שהיא - זמנו, וזעתו - הוא, וזה הענין
 נקרא מצד, והוא: אשר נבצר סתם אמתו, ואמרו: שהם
 ידעו שמצאיתו; והכרז על השלמות אשר היא עליו לא תשיג,
 ובקשו להשיג ודיעתו עד שיודעו - וזה מה שאמר: שאין
 תכיל זמנו מדעתו, הקמה מכילה מצאיתו - אשר שהכל דבר
 אשר. שהשגתו על השלמות - היא: שישג כמו שהיא במצאיתו,
 וכן מדיעה, ושלמות, והסיים, והכרז, וזאת זה מתארי הנקדים.
 הנה דבר בארנו שפתישקה בתפחת דעתו - סקלות
 גמורה, שלא שאנתו נדע, שהוא יתקד, יודע, כמו שצד
 שהוא, נמצא, ואם ישאלנו שאל: איד הוא מדע? נאמר לו:
 אנתו לא בשיג זה, כמו שלא בשיג מצאיתו אל השלמות,
 וכבר תחזיק פלטי שישפדל זבשת אמת דיעתו יתקד
 ונאמר לו: הנקד אלום תקצא, אם עד-פקית שדי תקצא?
 (איוב יא.)

וקבו למה שאמרנו: שפעולת האדם מסודרת אלו
 ובכשרותו להיות זדוק או רשע, סדלמי הכרזת השם
 מתקד עליו על-אחד משני הענינים. ומפני זה
 קנה ראוי סדור, ושלמות, והתקנה, והתקנה, והתקנה -
 ואין קלל זה פסק, אנום, אשר ודיעתו יתקד וקשתו קלל
 תדריים - זמנו קצרה להשינוי, כמו שצדורנו.

ולא נשאר מה הענין, אלא דבר אחד שצריך לדבר בו
 מצט עד שהשלם כונה זה הפקד, ואף-על-פי שלא היה כדעמי
 קדור בו קלל, אבל הפקד הדיאני אף זה - והוא: ודיעת
 השם: והכרז העמידות, שהיא הפקדה אשר יעמנו עליו
 זה הדיאני: שהאדם מקרה על הפקדה על הפקדה, ולשכל
 פעולת האדם אין לו בחירה בזה, אשר עמיתו תליה בחיבת
 האלהים, ואשר נדע זאת האמונה - הוא: שישאל השואל: זה
 האיש, ידע בו הכורא אם יהיה זדוק או רשע, או לא ידע?
 ואם תאמר ידע - יתשוב מה שיתיה הפקד על הענין ההוא
 אשר ידעו השם: והכרז פנים להיותו; או תהיה ודיעתו קלמי
 אמתים, ואם תאמר: שלא ידע מקדם - יתשוב מה הדיאני
 צדורנו, ונתרסו חמות וקצבות בענין פתח - לכן שפע מסני
 מה שאמר דף והתפסק בו קאר - כי הוא הקמת בלא פסק.

וזה: כבר התבאר בתקמת האלהות, ראוי לומר: מה
 שאמר השבוע, ששם יתקד אינו יודע בדיעה, ולא חי בסיים,
 עד שיתיה הוא וספדע שני דברים, האדם ודיעתו, שהאדם -
 כלמי הפדע, והפדע - כלמי האדם; וכן שכן הוא - הם שני
 דברים, ואילו היה השם: והכרז יודע בדיעה היה מתקב מה
 הדיאני, והיה הנמצאים, שהם מוגנים בדיים: זה יתקד, והפדע
 אשר בו ידע, והסיים אשר נקם הוא סי, והכל זה אשר
 זה יכול, וכן פל-מארינו יתקד, והאדם נכרמי דף
 תתקנה שנה קרובה וקנה לקבין אותה וקשליקה קמון-סי
 נשפעת וקראית אשר מירד זה הפסק, טן נקודת מארי
 ומסמית אמתיות, והתבאר: שהיא יתקד כמו - מארי
 וקראית - הוא, עד שישאר עליו: שהוא הפדע, והוא היודע,
 והוא הדיע, והוא סם, והוא סמיים, והוא הפדע, והוא
 הסיים, וכן שאר התארים, ואילו הענינים קשים, ולא הפנה
 להינים הקנה שקמה מסמי שרות או שלש מדברי, והאדם יצנה
 קודם סמי דברים קדי.

כמה יענין פתח, סוף פתח ענין

והנה יהושע, מצאנו שאמר לו השם
 (יהושע ה, ב) "שוב מול בני ישראל שנית"
 וזהו לפירעה, כדאמר פרק הערל יעודין שם

ובבחי"ג יליף דדוחה פריעה שבת מן "שנית"
 שהוקש למילה, וכן מצאנו שאמרנו במסכת
 מכות דף יא, א: "ויכתב יהושע את הדברים
 האלה בספר תורת אלקים" (יהושע כד, כו)
 - אלו אחד עשר פסוקים שבמשנה תורה,
 ופרישת ערי מקלט, נאמרה על ידו, ולכן
 אמר "וידבר" מפני שהיה תורה, וכן אמרו
 בגמרא (כב, ב): אלמלא חטאו ישראל לא
 ניתן להם אלא ספר תורה וספר יהושע בלבד
 וכו', לכן גם ממנו שלל הש"ת הבחירה
 לגמרי כמו משה שלא ישלול חלילה דבר

מתורת משה, וזה נרמז גם בכרבת משה,
 "יהי יושעך מעצת מרגלים", ונרמז גם
 בסוף וילך (דברים לא, ט): "כי ידעתי
 אחרי מותי כי השחת השחיתונו כו", מכאן
 שתלמידו חשב כגופו וכו', היה נראה למשה
 כאלו הוא חי.

וכיון שליהושע נסתלק ג"כ הבחירה, לכן
 משה ויהושע היו ביכולתם לצוות להעמיד
 חמה, כי החמה וירד המה משכילים, ומוכרחים
 לעשות רצון קובם לא מצד הכרה רק
 מה שמשיגים רצון הש"ת

ע

לדחוף, ולכלי חזיון בכבוד אלקים, וכמו
 שכתוב (איוב מט, כו) "ומבשרי אחזה
 אלקים"

אבל כל ישראל שהמה לא היו ראויים
 למדרגה ונבואה כזו, רקיה כדי לקיים הדת -
 שלא יבוא שום מבהיל להכחיש דבר אחד
 על ידי אות וצופת תוכרתו לעלות למעלה,
 רמה כזו לשחוב קול אלקים מדבר מתוך האש,
 וכמו שכתוב (דברים ה, כב): "ומי כל
 בשר אשר שמע קול אלקים חיים מתוך האש
 כמוני ויהי" - כן אח"כ, האל שבו לבחירה

נבואתו, אם לא כן אין תכלית תו בברייתם, כיון
 שוכייתם שסרה בהם הבחירה, והיה השכלתם
 בחירה בלי עירוב דמיון וגשם כלל, עד כי
 הוכרחו כמלאכים שמוכרחים מצד שכלם, של
 זה נאמר (שבת פח, א) "כפה עליהם הר
 כגיגית", שהיו מוכרחים מצד שכלם והשגתם
 לקבל עליהם התורה, והיה ענין מקרי

היינו שהיה רק להיות מאמינים נבואת משה
 לא מצד האמונה, ויאמינו בה לעולם, אם
 כן, מה שיתור מן ההכרח, הלא נאות לפניהן
 לשוב אל הבחירה, וזלא בחירה הלא לא היה
 להם שכר על קיום התורה, שעל הכרת אין
 שכר, כיון שלא מצד עמלם והכנתם היה סר
 מאתם הבחירה

וזה שאמר: "שובו לכם לאהליכם", היינו
 לבחירה ולכוחות הגוף המוקף באלפי כוחות
 דמיונות התעטרה שקריות האותות חשק
 וכיו"ב, וזה האהיל, שהגוף הוא אותה הגשם,
 שבעת מתן תורה יצאה נשמתה, הוא שהחומר
 לא היה הוצץ מאומה, ויאתה פה עמוד עמדי,
 שהו אצלו בטלה כל כוחות הגוף והומרינותו,
 והשגתו צללה ובהירה, ונעדר בחירתו ונשאר
 משכיל מעומם השגתו מוכרה להשלימות
 היתר בעלה, ומטעם זה פירש מן האשה, וכל
 זה בא בקצרה בדברי רבינו פרק ז' הלכה ו'
 (הלכות יסודי התורה) יעיד שם היטב.
 ולכן אמר "וגם כך יאמינו לעולם".

ואם כן, איך צוה השם שיאמינו לעולם
 במשה, הא "הכל בידי שמים חרץ מיראת
 שמים" (ברכות לג, ב) ואין הדיעה, מכרחת
 הבחירה? ושמא יבחר משה אחר זה
 חלילה, להוסיף מדעתו?

ועל כרחיך, שהש"ת שלל ממנו הבחירה
 לגמרי, ונשאר מוכרח כמלאכים, והטעם,
 שתתכלית הוא הבחירה, שבלא בחירה אין
 מעלה על האדם יותר מכל הגמזאים, וכמו

שאמרה צפודע לודד, "אל תוזה דעתך,
 שהיא אומרת כל היום שירה", היינו
 שמקיימת חמדי פעולת יוצרה בלי הפסק, ועל
 צד המוסר כיוון דוד בנתבוננו מן הצפודע,
 שהאם בשביל שהוא בחירי יאסוף גועם ומירות

הגיון לנו? אבל האמת, כי כל העיקר הוא
 לצוץ הבחירה, ובאין בחירה, הלא גם טרם
 ירדה הגשם בחי חומר היה משכלה להפליא
 וזה מאמרם ו"ל: "כל הלומד על מנת
 שלא לעשות, נוה לו שהוכחה לו שליחו על

פניו, כי שם היה הגשם משכיל, בלי מפיסין
 מתיצה חומרות. [וזה, רק בלומד משום
 שנהגה מן החכמה, הא מי שלומד לקיים
 מצות השי"ת בלימוד, הלא גם זה מפעל נגד
 הבחירה הרעה, ומבזה יצרו ללמוד דעת
 ד, על זה אמרו (קדושין מ, א) "תלמוד
 גדול (שהתלמוד מביא) לידי מעשה", בינה
 זה ודו"ק].

וכן אמרו רז"ל בתנא דבי אליהו זוטא
 פרק י"ב: משלו משל לאדון שהיו לו
 עבדים והיו יושבין מעבר לחומה שלו ברזל
 כו, אצל הצדיקים מה נאמר בהם כו משא"כ
 במלאכי השרת יעוין שם באורך, כי הצדיק
 עלה על החומה, והמלאך לא עלה, רק
 שומע שמצד עצמו עמל ויגע כל כך, עד
 שהעלה עצמו למדרגה הגבוהה שבמדרגות

שיבטל הבחירה, אם כן, זה עיקר תכלית
 האנושי השלימות היתר האפשרי לכן וזה
 שיבטל הבחירה, אם כן, זה עיקר תכלית
 הבריאה לוכך החומר עד שישבו בשרו גם

הקדמה הלא תכנה א סוס ענין